

Nepředmětné x redukcionismus

Tendence k „redukcionismu“, tj. k přehlížení některých „pravých“, tj. skutečných, ale pohledu, resp. přístupu vnějšího pozorovatele „nevnímátných“ (tj. zvnějšku nevnímátných) rysů „skutečnosti“, je nesporně prastará. Dalo by se možná docela oprávněně říci, že „vnímavost“ či citlivost (senzitivita) jedinců pro nepředmětné stránky skutečnosti je již jaksi „od přírody“ různá, různě intenzivní. Ale stejně nepochybně platí, že tato „vnímavost“ může a vlastně musí být pěstována, kultivována, tak říkajíc „broušena“, a tím také zdokonalována (nicméně na druhou stranu rovněž oslabována a aktivně, někdy až urputně zpochybňována, takže zase obrušována, otupována). Jde tedy o terén či pole zápasů a bojů nejrůznější podoby a rozdílného cílového zaměření. Vynález rituálů a především rituálních zvuků a výkřiků (z nichž se „vyvinul“ jazyk) byl dlouho provázen charakteristickými rysy „magičnosti“: každé slovo mělo původně magický charakter, protože přivolávalo i z velké dálky to, co nebylo přítomno, do přítomnosti, která však mohla být (některými urputníky) odhalována jako „neskutečná“. I v tomto případě – tak jako ve všech vůbec – je třeba se vystríhat oné tendence k účelovému zjednodušování, tj. k redukcionismu. Všude tam, kde k redukcím a redukcionismu dochází, musí být filosof ve střehu a musí náležitě a výrazně protestovat.

(Písek, 111215–1.)